

παρουσίαση βιβλίων

Andrea Dworkin, *Our Blood: Prophecies and Discourses on Sexual Politics*, New York, Toronto, Harper and Row, Inc., σσ. 115 (Τό Αίμα μας: Προφητείες και κηρύγματα για την πολιτική των φύλων)

Ε' αυτό τό άγριο και ώραίο βιβλίο ή Α. drea Dworkin, μιά ριζοσπαστική φεμινίστρια και ίσως ή πιό δυνατή και ή πιό επαναστατική φωνή σήμερα στό Γυναικείο Κίνημα, αντιμετώπιζε σθεναρά ή βαθειά και σκληρή κοινωνική αδιαφορία πού αποβαίνει εϊς βάρος τών γυναικών—τή σεξουαλική, πολιτιστική και πολιτική υποδούλωση τών γυναικών στους άνδρες.

Μέ σπάνια εύλωττία και άντικομοφομιστική διάγνωση, ή Dworkin θέτει ή τάπητος τά έγκλήματα της σεξουαλικής βίας, τού ψυχολογικού έκβιασμού, της πολιτιστικής δυσφήμισης και διαβολής και της φιλολογικής κακογλωσσίας.

Η συγγραφέας περιγράφει μιά σεξουαλική άστυνομική πολιτεία στην οποία οί γυναίκες, όποις αιώνας υποφαντημένες από την άνδρική τέχνη και φιλολογία, και τρομοκρατημένες από βιασμούς, πρέπει να μαθαίνουν να αυτοβασανίζονται, να μισούν τόν έαυτό τους και να διδάσκονται τά καθιερωμένα της φυσικής και πνευματικής ύποταγής για να μ' μπορούν να έπιζηήσουν.

Η συγγραφέας άποκαλύπτει και διακηρύσσει ότι ή πορνογραφία, ή τέχνη, ή θρησκεία, ό νόμος, ή έπιβεβλημένη και καθιερωμένη έτεροσεξουαλικότητα και ή οικογένεια, όπως αυτή ύφίσταται κάτω από την άνδρική κυριαρχία, λειτουργούν σάν όργανα σεξουαλικής πλύσης τού έγκφαλου, σάν δυνάμεις πού επιβállουν ή γυναίκα καταπίεση και καταδυνάστευση.

Στή ρωμάλεα και πρωτότυπη έρευνα της Dworkin, υπό την έννοια φαλλικής σεξουαλικότητας και άνδρικής ταυτότητας, διαφωτίζεται ή δυναμικότητα τού άνδρικού σαιόμου και τών κοινωνικών τύπων της τυραννίας πού αναπτύσσονται από αυτή.

Ε' αυτό τά καυτηριάζοντα άδρια της (1. Feminism, Art, and My Mother Sylvia, 2. Remembering Sexual Equality), 3. Remembering the Witches, 4. The Rape Atrocity and the Boy Next Door, 5. The Sexual Policies of Fear and Courage, 6. Redefining Nonviolence, 7. Lesbian Pride, 8. Our Blood: The Slavery of

Women in America, 9. The Root Cause, πoλλά γραμμένα κατά τά πέντε τελευταία χρόνια ήσαν άνακινούσεις ή διαλέξεις της συγγραφέας, ή Dworkin καλεί τίς γυναίκες να καταπολεμήσουν την άπομόνωση, τού φόβου πού έχει την αίτια τού σ' ένα πολιτισμό πού μισεί τίς γυναίκες, να φύγουν μακριά από αυτό τόν κόσμο πού υποβάλλει μιά παθολογική αντίληψη για ή γυναικεία άναξιοτήτα, να έδραιώσουν την προσωπική τους άυθεντικότητα, να δημιουργήσουν ένα νέο πολιτισμό άπαλλαγμένο από ή βία, την κυριαρχία, την ύποταγή σέ όποιοδήποτε είδος και τελείως έλεύθερο από τά γένη.

Όποιοδήποτε κι άν είναι οί άπόψεις και οί άντιρήσεις τού καθενός, ή συγκινητική ρητορεία και οί δυνατές ιδέες της έμπνευσμένης συγγραφώς θά τίς αλλάξουν.

*

Carol G. Heilbrun, *Reinventing Womanhood*, W. W. Norton and Company, New York, 1979 ('Ανακαλύπτοντας πάλι ή γυναίκα)

Η συγγραφέας, τυχερή γυναίκα, μητέρα και σύζυγος—όπως ή ίδια εμφανίζεται στον πρόλόγο της—μελετώντας τού θέματος ή κατάσταση της γυναίκας επανεξετάζει γυναίκες πρόσωπα της άρχαίας έλληνικής φιλολογίας, της τραγωδίας ή της ιστορίας. Έπανεξετάζει έπιστες τίς ήρωίδες της σύγχρονης φιλολογίας ή τίς άπλες γυναίκες, αλλά και τίς σύγχρονες γυναίκες συγγραφείς.

Η πλούσια βιβλιογραφική ενημέρωση της συγγραφώς πολλές φορές την κάνει να παραθέτει τόσες γνώμες άλλων γυναικών συγγραφέων πού νομίζει ό άναγνώστης ότι διάβασε όλα τά σύγχρονα βιβλία της πού άναφέρει. Η καθαρότητα και ή σαφήνεια της πολλές φορές άφροπλίζει. Η καινούργια έρμηνεία πού δίνει, φέρνει σχεδόν επανάσταση και σάλο στά λιμνάζοντα νερά τού άνδρικού βασιλείου.

Η Κλυταμνήστρα, για παράδειγμα, έπανακρίνεται μέ νέο φεμινιστικό» όψις σάν γυναίκα και σύζυγος. Η συγγραφέας δεν βλέπει σ' αυτή καμιά άπελευθέρωση, αντίθετα όμως ύποταγή και στραγγαλισμένη δικαιοσύνη. Δέν πρέπει να έκτιμάται από τά λεγόμενα τού Όρέστη ή της Ηλέκτρας και τών ύποστηρικτών τους, Αθηνών και Απóλλωνα, σάν ή συμβολική στιγμή πού ό θεσμός της μητρότητας άνατρέπεται. Μητρότητα είναι ό θεσμός στον οποίο ή γυναίκα από μακρού είναι υποδουλωμένη, στον οποίο καταδικάζεται από τά παιδιά της άφοπτόρων τών φύλων σέ άτέλειωτους ώμους.

Η Κλυταμνήστρα, μιά δυνατή και θεληματική γυναίκα, όπως πολλές, έχει στραφεί και παραμορφωθεί μέσα στο ρόλο της σύζυγου και μητέρας, άνακάλυψε ό-

μως ότι ή προσωπικότητα δέν είναι δυνατό να καταξιώθει έκεί.

Υπάρχει και περισσότερο στην θηλυκή λατρεία άπ' ό,τι ή λέξη «μητρότητα» ύπονοει. Ό μύθος της Δήμητρας και της Περσεφώνης άναφέρεται στο δεσμό μεταξύ γυναικών, ό όποιος μπορεί να είναι ή σωτηρία τους σ' ένα κόσμο πού έχουν κοινή μοίρα. Είναι ό μόνος μύθος, κατά ή συγγραφέα, πού δέν άναφέρεται στην μητρότητα, αλλά στή σταθερή πίστη και άφαρμογή της δύναμης, την οποία ή ήλικιωμένη γυναίκα μπορεί να χρησιμοποιήσει πρós όφελος της νεώτερης.

Οί Μούσες είναι για τούς άνδρες. Απó τών Όμηρου («τόν άνδρα τόν πολύπαθο τραγούδησε μόν, Μούσα») δέν τόν Robert Graves («ή γυναίκα δέν είναι ποιητής, είναι ή Μούσα ή τίποτε») και τόν Sidney («τρέλε, έλεγε ή Μούσα μόν σέ μένα, κοίταξε στην καρδιά σου και γράψε»), ή Μούσα έ-χει γίνει προοδευτικό κήμα τού άρρενικού και έμπνευσή του. Η έρώτηση πού είναι ή Μούσα της γυναίκας και πού είναι τού φύλου της Μούσας δέν είχε τεθεί μέχρι πρó τίνος.

Στή συνέχεια ή Heilbrun εξετάζει την παντρεμένη γυναίκα μέσα από την άγγλική φιλολογία τών τελευταίων αιώνων, την Αμερικανίδα σύζυγο, την Έβραια σύζυγο—Έβραια είναι ή συγγραφέας—πού ποτέ δέν έχει ένα «δικό της χώρο», άναφέρει ήρωίδες έργων συγγραφέων τού 18ου και τού 19ου αιώνα και έρωτεύεται ή νοστορπία τους.

Τό «χάσιμο της προσωπικότητας» είναι τό πρελούζιο στον έρωτα, παρατήρηση ή συγγραφέας μιάς άλλης νουβέλλας σχετική μέ τό γάμο στό 1910, κάνοντας την ίδια παρατήρηση περισσότερο κομμά από ό,τι ή Bronie, αλλά μέ όχι λιγότερη δέυτητα είδε ότι ή γυναίκα στή σύγχρονη νουβέλλα ήταν μοιραία να άνακαλύψει ότι μέ τό να είναι σύζυγος πρέπει να ξεχάσει τόν έαυτό της.

Γιά να έχουμε ένα δείγμα από τά ποιητικά μέρη τού βιβλίου της Heilbrun, πού είναι πολλά, παραθέτουμε ένα ποίημα πού έπιγράφεται «ή νοικοκυρά».

Μερικές γυναίκες παντρεύονται στίφια. / Είναι ένα άλλο είδος δέρματος, έχει καρδιά, / στόμα, σκώτι και έντερα. / Οί τοίχοι είναι στέρεοι και ρόζ, / Κόττα πού γονατίζει όλη την ημέρα / πιστά έξασφαλίζοντας τόν έαυτό της. / Οί άνδρες μπαίνουν διά της βίας / παρσαυρνούν σάν τόν Ιωνά / μέσα στις σάρκινες μανιάνες τους. / Μιά γυναίκα είναι ή μάννα της, / αυτό είναι τό κυριώτερο.

Η πικρία και ή εϊρωνεία της συγγραφώς για ή θέση της γυναίκας και ή νοστορπία της είναι άπλά άληθινή διαπίστωση. Είχε τό θάρρος να τό πει και την εύστροφία να τό ένοησι. Η καινούργια έρμηνεία και ή εύλωττία της είναι αυτό πού άξίζει περισσότερο σ' αυτό τό βιβλίο μαζί μέ την πλουσιότερη ενημέρωση. Τό βιβλίο άποτελεί θαύμασιο άπόκτημα για μελέτες και θέματα για ή γυναίκα.